

Автор: **Валерія Шаймухаметова**, консультант-аналітик з питань аграрного ринку, компанія «Фенікс Агро»

Цінові ризики, як їх уникнути

Поведінка цін на сировинні товари має значні наслідки для прибутковості підприємств, і може призвести до значних фінансових втрат. На сьогоднішній день ринок сировини стає все більш волатильним і менш прогнозованим. В умовах неефективності цінового прогнозування особливого значення набуває практика хеджування цінових ризиків.

Ціль створення кормової бази, в кінцевому рахунку, зводиться до отримання позитивного економічного ефекту від експлуатації тварин. Кожен фермер бажає максимізувати прибутковість свого бізнесу. Витрати на корми складають більше половини всіх витрат у тваринництві, що робить процес формування кормової бази особливо важливим аспектом.

Поведінка цін на сировинні товари має значні наслідки для прибутковості підприємств, і може призвести до значних фінансових втрат. На сьогоднішній день ринок сировини стає все більш волатильним і менш прогнозованим. В умовах неефективності цінового прогнозування особливого значення набуває практика хеджування цінових ризиків. Компанії в розвинених країнах давно перейшли на такий принцип роботи, чого не можна сказати про український бізнес. Сьогодні у нас відсутні інструменти, в економіці немає досконалої інфраструктури хеджування ризиків, хоча з часом вона неодмінно буде створена.

Незважаючи на витрати, пов'язані з хеджуванням, і численні труднощі, з якими компанія може зустрітися при розробці та реалізації стратегії хеджування, його роль в забезпеченні стабільного розвитку дуже велика. Відбувається істотне зниження цінового ризику, пов'язаного із закупівлями сировини і постачанням готової продукції. В результаті зменшується коливання прибутку і поліпшується керованість виробництвом.

Всі методи управління ризиками діляться на ринкові та традиційні. До ринкових методів відносяться: заключення форвардних, ф'ючерсних та опціонних контрактів, товарних свопів та використання товарних кредитів. До традиційних методів управління ціновими ризиками відносяться: створення товарних резервів, укладення довгострокових контрактів з постачальниками і споживачами, диверсифікація діяльності, а також отримання субсидій від уряду в разі несприятливого для компанії руху цін.

Про субсидії від уряду для аграрних компаній в Україні сьогодні думати і говорити не приходиться. Диверсифікація діяльності в умовах економічної кризи також справа не з легких. Створення резервів сировини в умовах зростання цін та укладення довгострокових контрактів з постачальниками, сьогодні є найактуальнішим виходом.

Накопичення запасів тоді, коли ціни перебувають на низькому рівні, може запобігти різке зростання цін. Використання цих запасів, коли ціни перебувають на високому

рівні, може згладити стрибки цін, але тільки у випадку, якщо запаси є в наявності. В умовах конкурентного ринку ці функції виконують «короткі хеджери» шляхом утримання перехідних запасів, коли очікувана ціна покриває витрати на зберігання і відсотки. Короткий хедж застосовується, щоб зафіксувати ціну запасів, поки вони не продані покупцю. У разі зниження цін на даний товар втрати через зниження ціни запасів врівноважуються прибутком від короткої позиції на ф'ючерсному ринку.

Ферми, виробники кормів та інші покупці сільськогосподарської продукції потребують захисту від зростання цін. Для цих цілей краще скористатися «довгим хеджем», що передбачає спочатку довгу ф'ючерсну позицію.

Припустимо, що зараз липень і ви плануєте купити зернові в листопаді. На наявному ринку в липні ціна на зерно, з поставкою в листопаді, становить 160 дол./т, але ви вважаєте, що на час вчинення покупки ціна може підвищитися. Щоб захистити себе від можливого підвищення цін, ви купуєте грудневий ф'ючерс на зерно по 160 дол./т. Яким буде результат, якщо до листопада ціни на зерно підвищаться на 20 дол./т?

	Наявний ринок	Ф'ючерсний ринок
Липень	Ціна на наявному ринку 160 дол./т	Купівля ф'ючерсу на зерно з виконанням в грудні по 160 дол./т
Листопад	Купівля наявного зерна по 180 дол./т	Продаж ф'ючерсу на зерно з виконанням в грудні по 180 дол./т
Результат	Збиток 20 доларів на тонні	Прибуток 20 доларів на тонні
Закупівельна ціна наявного зерна		180 дол./т
Прибуток на ф'ючерсній позиції		20 дол./т
Чиста ціна покупки		160 дол./т

В даному прикладі більш висока вартість зерна на наявному ринку компенсується прибутком на ф'ючерсному ринку. І навпаки, якби до листопада ціни на зерно зменшилися на 20 дол./т, більш низька вартість зерна на наявному ринку компенсувалася б збитками на ф'ючерсному ринку. Чиста ціна покупки все також становила б 160 дол./т.

Так, усунення ризику зростання ціни дозволяє точно прогнозувати виручку компанії і полегшує отримання фінансування для нових проектів.